

Det er vigtigt at inkludere LGBT+-personers oplevelser, når man taler om seksuelt samtykke blandt unge under alkoholberuselse

Debat og viden om unges oplevelser med seksuelt samtykke i forbindelse med alkoholberuselse handler ofte om heteroseksuelle relationer. Men det er afgørende at inkludere oplevelser og perspektiver fra flere seksualiteter og kønsidentiteter for at sikre et dækkende billede af danske unges adfærd og oplevelser i nattelivet.

AF EVANGELIA KOUSOUNADI KNOUNTSEN

Evangelia Kousounadi Knountsen er psykolog og ph.d.-studerende ved Center for Rusmiddelforskning

I januar 2022 trådte en ny samtykkelovgivning i kraft i Danmark. Ifølge den skal alle parter, der har sex med hinanden, have givet samtykke hertil.

På trods af at den nye lovgivning skabte debat omkring samtykke og seksuelle overgreb, er der tendens til, at debatten fokuserer på heteroseksuelle relationer. Dermed inkluderer man ikke de mange oplevelser og perspektiver, som kommer fra unge, der er LGBT+-personer, dvs. personer, der i køn eller seksualitet tilhører en minoritet. **Det er vigtigt at inkludere disse unge i debatter om seksuelt samtykke, dels for at sikre diversitet og dels for at skabe en forståelse af repræsentation for disse unge.** For hvis de ikke er repræsenteret i debatter og forskning, så bliver det vanskeligere for dem at navigere i seksuelle relationer og samtykke, bl.a. på grund af traditionelt kønnede forestillinger omkring seksuelle situationer og oplevelser (1).

Derudover er det også vigtigt at inkludere LGBT+-personer, fordi tidligere forskning indikerer, at de er i øget risiko for at blive udsat for seksuelle overgreb (1,2), og at omkring 29 % af alle overgreb i Danmark (3) og op til 50 % (4) internationalt sker i forbindelse med alkoholberuselse. Da alkohol spiller en væsentlig rolle i mange danske unges liv (5,6), er det væsentligt at kigge på unge LGBT+-personers seksuelle oplevelser, når de drikker alkohol.

De unge oplever, at alkohol hjælper dem til at slappe mere af i seksuelle relationer

Denne artikel bygger på mit ph.d.-projekt, som handler om danske unges forståelse af seksuelt samtykke, når de drikker alkohol, og i den forbindelse har jeg interviewet 30 unge mellem 19 og 25 år. Af dem identificerede 19 personer sig som ikke-heteroseksuelle og 3 af dem hverken som mand eller kvinde. Jeg vil i artiklen bruge de køn og pronominer (det personlige stedord, man ønsker, der skal bruges om én selv, fx 'de' i stedet for 'han' eller 'hun'), de har angivet.

Under interviewet blev de unge spurgt ind til, hvilke seksuelle oplevelser de har haft, mens de har været beruset. En del af dem fortalte om seksuelle oplevelser, hvor alkohol havde en positiv indflydelse på, at eventuelle usikkerheder omkring sig selv ikke fyldte så meget, noget, som Nadja (20år/kvinde/biseksuel) kommer ind på:

"Der var en pige, jeg havde snakket med i lang tid. Jeg skrev til hende, om hun ikke skulle være mit nytårskys ... så svarede hun: "Jo, mega gerne", og så endte vi bare med at kysse, og så var hun sådan "hva, må jeg ikke se dit værelse?". Og så gik vi over på mit værelse og endte med at have sex. Det var mega hyggeligt, en skøn oplevelse, hvor vi bare grinede og smilede, og jeg tror, fordi vi havde fået noget alkohol, så var vi ikke bange for vores kroppe."

Ifølge Nadja var alkoholberuselsen med til, at det var nemmere for både hende og den anden pige at slappe af i forhold til deres kroppe. Samtidig virker det til, at de begge to havde lyst til både at kysse med hinanden og have sex, hvilket også kan have været med til at bidrage til den positive oplevelse.

Kim (23 år/non-binær/panseksuel – og bruger de/dem-pronominer) fortæller også om en positiv oplevelse, hvor det, at alle parter, der havde sex, havde lyst til det, der skulle ske, var med til at gøre denne oplevelse god:

"Jeg havde fødselsdag og havde inviteret en fælles veninde [af Kim og deres kæreste]. Vi havde joket omkring at have sex i løbet af aftenen. Og jo mere vi fik at drikke, jo mere reelle blev de her jokes, og så sad vi og snakkede om det til sidst, og vi var alle tre rimelig påvirket, og så endte det bare med at ske. Vi var alle tre lige meget på, at det her skulle ske, og vi har snakket om det bagefter og har alle tre haft en god oplevelse med det. Og så går jeg egentlig som person rigtig meget op i samtykke, så det der med, at vi kunne sidde og snakke om det både før og efter ... du ved, vi sad og snakkede om, hvad vi godt kan lide (seksuelt)."

Ifølge Kim kan alkoholpåvirkningen have været med til, at de ender med at have en trekant med kæresten og den fælles veninde. Derudover var det også en positiv oplevelse, fordi de havde afstemt, hvad de godt kunne lide seksuelt på forhånd, samtidig med at de også havde haft en snak om denne oplevelse med hinanden efterfølgende.

Alkoholberuselsen kan skabe en følelse af ambivalens

På trods af at flere af de unge havde positive oplevelser med sex og alkohol, var der også andre oplevelser, som vækkede en følelse af ambivalens hos de unge.

Henrik (23/mand/homoseksuel) fortæller for eksempel om en gang, han var fuld i byen og besluttede sig for at mødes med en fyr, han havde skrevet med over dating-app'en Grindr:

"Selv om vi var enige om, at vi skulle have sex, så var det sådan, 'hvordan skal vi lige komme til det, når vi så møder hinanden?' Nu var jeg også ret fuld, så jeg tænkte også, at jeg har nogen ideer om, hvordan jeg forventer, det skal være, og jeg havde slet ikke tænkt over, at det nok ikke var hans forventninger. Jeg tror, jeg tænkte: 'Vi skal kysse lidt, og så skal vi lægge os i en seng og tage noget tøj af'... jeg ankommer, og vi kysser lidt, og så er han egentlig ikke så meget til at kysse, og så spørger han, om jeg vil have et glas whisky, og så føler jeg, at vi skal være sådan lidt på date, og det tror jeg ikke var den setting, jeg havde regnet med ... og jeg tror, jeg får tydeliggjort, at det her var ikke det, jeg kom for. Og så kunne jeg også bare godt mærke, at den sex, vi havde, var lidt unsatisfying på en måde."

Henrik fortæller om en seksuel oplevelse, som var utilfredsstillende, da ham og den fyr, han havde sex med, havde forskellige forventninger til, hvordan situationen skulle udfolde sig. Alkoholens rolle i denne fortælling er måske ikke lige så tydelig; Henrik indikerer dog, at det, at han var beruset, kunne have været en medvirkende årsag til, at han og manden, han skulle have sex med, ikke ordentligt fik afstemt deres individuelle forventninger med hinanden til, hvad der skulle ske.

Storm (25/non-binær/biseksuel – og bruger de/dem pronomener) fortæller også om en ambivalent seksuel oplevelse, der omhandler det andet møde med en kvinde, de havde haft sex med før til en fest:

"Jeg var superfuld, og da hun skrev: 'Jeg kommer til din fest senere', så var jeg sådan, jeg ville gerne kysse med hende, men det var vigtigt for mig at vise, hvem jeg var, over for mine venner og også bare sådan lære mig selv at kende. Så det blev hun på en måde lidt genstand for, men vi opsøgte jo hinanden, så det var superfint. Men hun var så meget fuldere end mig. Og vi kyssede, men det følte også lidt, som om at jeg skulle tage mig af hende [fordi hun var fuld]. Og der tror jeg, at hele den der idé, jeg havde haft (vise, at de er biseksuel), kom til at

stå lidt i vejen for, at jeg kunne mærke efter. Hun var for fuld til, at jeg kunne få mig selv til at tage det her videre, og jeg var også for fuld til at kunne mærke, hvor min grænse var. Jeg tror dog, at fordi vi havde haft sex før, gjorde, at det var okay [at have sex igen på trods af, at kvinden var fuld], for vi ville begge to have sex med hinanden. Vi kom hjem til mig, og vi var stadig lidt snalrede, og så havde vi bare det mest kejtede sex, hvor det var tydeligt, at ingen af os var investeret i hinanden."

Denne seksuelle oplevelse skaber noget ambivalens i Storm, da deres alkoholberuselse, samt dét, at de gerne vil synliggøre deres seksualitet over for vennerne, kommer lidt til at stå i vejen for, at de kan mærke efter, hvad de egentlig har lyst til, og hvor deres grænse går. Derudover snakker de om, at det, at de har haft sex før, gør, at Storm var mere okay med at have sex med kvinden igen, på trods af at hun var så fuld.

I nogle tilfælde kan alkohol dog føre til kontroltab

Nogle unge fortalte om seksuelle oplevelser, der var præget af et rimelig stort kontroltab; her kunne alkohol være medvirkende til dette. Daniel (23/mand/homoseksuel) kommer med et eksempel på sådan en seksuel oplevelse med en ekskæreste til en fest, efter de var gået fra hinanden:

"Vi ender med at kysse, og pludselig er vi ude på toilettet ... vi synes, det er ret fedt, men pludselig bliver det ubehageligt, og jeg er nødt til at sige stop, og det gør han så ikke til at starte med. På det tidspunkt var jeg så fuld, at jeg ikke kunne stoppe ham fuldstændig ... så det var faktisk, pga. vi blev afbrudt af en, der bankede på vinduet, at det stoppede ... det var et overgreb, fordi jeg havde sagt ja til at gå med derind. Men det blev så ubehageligt, og jeg havde ikke kontrol over min egen krop, så jeg vidste ikke rigtig, hvad der foregik. Og fordi det var med den første kæreste, så var jeg sådan lidt 'jeg skal nok ikke stoppe det fuldstændigt, fordi der er jo stadig et eller andet imellem os måske'. Men det var klart alkoholen, der var den største faktor."

Ifølge Daniel var alkoholpåvirkningen med til at gøre, at han ikke føler, han har kontrol over sin krop og egne grænser, og ikke kan stoppe sin ekskæreste. Oplevelsen skaber ambivalens i ham, idet han ikke vil klassificere det som en overgreb, da han har givet samtykke til at gå

med ind på toilettet, samtidig med at han alligevel oplever hændelsen som ubehagelig. Ud over alkoholberuselsen gjorde tankerne omkring det, at han måske havde en chance mere med sin ekskæreste, også, at det var endnu sværere for ham at stoppe det sex, de var i gang med.

Alex (25/non-binær/biseksuel) fortæller også om en seksuel oplevelse, hvor det, at han var meget alkoholberuset gjorde, at han følte, at han ikke havde mulighed for at have nogen form for kontrol over oplevelsen:

"Jeg havde en bolleven – og så var der en gang, hvor jeg var virkelig fuld. Jeg vågnede op hjemme hos ham uden noget tøj på. Jeg snakkede med ham, og han havde ikke været til fest dagen før. Så det var lidt den her gråzone med, at hvis jeg har været så fuld, at jeg ikke kan huske, at jeg er gået hjem til dig, hvorfor har vi så overhovedet lavet noget? Han har ikke været ubehagelig på nogen måde, det er bare så grænseoverskridende, at man ikke kan huske, hvad man har lavet, og vågner op i en andens seng."

Ifølge Alex ligger det ubehagelige i denne oplevelse i, at han var så fuld, at han ikke kunne huske, hvad han har lavet med sin ven. Derudover at hans ven har haft sex med ham, på trods af at Alex har været i en tilstand, hvor han slet ikke har kunnet huske, at han er taget hjem til ham. Kontroltabet heri ligger i den manglende erindring om oplevelsen og det, at han ikke har haft mulighed for at samtykke.

Alkoholberuselsens tvetydige rolle

De unge, jeg interviewede, havde en bred vifte af seksuelle oplevelser, i forbindelse med at de var beruset af alkohol. En del af dem var positive, hvor alkoholberuselsen var med til at gøre, at de slappede mere af og turde at begive sig ud i nogle seksuelle oplevelser. Andre oplevelser var dog præget af en følelse af ambivalens, hvor de unge havde sværere ved at navigere i dem. Her kunne alkohol vanskeliggøre at kunne mærke efter i forhold til deres egne eller andres grænser og i nogle tilfælde føre til kontroltab.

Afslutningsvis er det værd at notere, at disse oplevelser var nogle, der gik på tværs af køn og seksualitet i min ph.d.-undersøgelse. Dvs. at fokus i min artikel har været alkoholberuselsens effekt frem for seksualitetens. Men som

nævnt i starten af min artikel er det dog afgørende at inkludere LGBTQ+-personer, bl.a. for at få en dækkende forståelse af danske unges seksuelle oplevelser under alkoholberuselse. **Derudover er det dog også værd at nævne, at min undersøgelse indikerede, at LGBTQ+-personer også har nogle seksuelle oplevelser under alkoholberuselse, som adskiller sig fra den heteroseksuelle majoritet af unge.** Men da der desværre ikke er nok deltagere i min undersøgelse til at kunne undersøge dette perspektiv nærmere, vil jeg i stedet opfordre til, at fremtidig forskning kunne undersøge, hvorvidt der er seksuelle oplevelser under alkoholberuselse, der er mere særpræget for LGBTQ+-unge, hvis disse for eksempel hænger sammen med det, at de tilhører en minoritet i køn eller seksualitet, og de samfundsmæssige udfordringer, der kan komme med det (7).

Biseksuel: Person, som ikke kun er seksuelt eller romantisk orienteret af ét bestemt køn.

Panseksuel: Betegner en person, som bliver seksuelt tiltrukket af personer af alle køn – eller uanset deres køn (fx af personlighed mere end af kønnet). For nogle minder panseksualitet om biseksualitet, men det kommer an på den enkeltes definition af sin seksualitet.

Non-binær: En kønsidentitet, som betegner personer, der ikke identificerer sig som mand eller kvinde – de to køn i den traditionelle binære kønsforståelse, dvs. et system af to 'enheder': mand og kvinde – og dermed heller ikke det køn, de blev tildelt ved fødslen. Nonbinære kan være en blanding af dem, hverken-eller eller noget helt tredje, men det er ret individuelt, hvordan nonbinære oplever deres køn.

LGBT+: homoseksuelle kvinder (L = lesbisk), homoseksuelle mænd (G = gay på engelsk), biseksuelle mennesker (B), transpersoner (T) samt andre måder (+), hvorpå man kan have en anden seksuel eller romantisk orientering end heteroseksuelle.

Kilde: LGBT+ Danmark (politisk forening for lesbiske, bøsser, biseksuelle, transpersoner etc.) - lgbt.dk

Referencer:

(1) de Heer, B., Brown, M., & Cheney, J. (2021). Sexual consent and communication among the sexual minoritized: The role of heteronormative sex education, trauma, and dual identities. *Feminist criminology*, 16(5), 701-721.

(2) Frisch, M., Moseholm, E., Andersson, M., Andresen, J. B., & Graugaard, C. (2017). Sex i Danmark. Nøglefund fra Projekt SEXUS, 2018.

(3) Heinskou, M. B., Chierff, L. M., Ejbye-Ernst, P., Friis, C. B., & Liebst, L. S. (2017). Seksuelle krænkelse. København: Det Kriminalpræventive Råd, 51-1.

(4) Lorenz, K., & Ullman, S. E. (2016). Alcohol and sexual assault victimization: Research findings and future directions. *Aggression and Violent Behavior*, 31, 82-94.

(5) Thomsen, M. K. (2022). Kortlægning af homo- og biseksuelles samt trans-personers levevilkår og samfundsdeltagelse.

(6) Tolstrup, J. S., Demant, J., Grønbæk, M., Møller, S. P., Pedersen, M. U., & Pisinger, V. (2019). Unges alkoholkultur: et bidrag til debatten. Vidensråd for Forebyggelse.

(7) Ummak, E., Toplu-Demirtaş, E., & Jessen, R. S. (2022). Untangling the relationship between internalized heterosexism and psychological intimate partner violence perpetration: A comparative study of lesbians and bisexual women in Turkey and Denmark. *Journal of interpersonal violence*, 37(15-16), NP14337-NP14367.